

postmottak@unit.no

Vår saksbehandler:
Karin Kvande Anda
Vår ref.: 1166056
(2020_00672)

Vår dato:
31.08.2020
Deres ref.:
20/00319-56

Høringssvar: Ny digitaliseringsstrategi for UH-sektoren. Innspillsrunde to: Erfaringene fra våren 2020

Norsk Sykepleierforbund (NSF) takker for muligheten til å komme med innspill.

Erfaringer fra vårens omlegging av undervisning og forskning

Vår erfaring er at UH-sektoren har strukket seg langt og jobbet hardt for å iverksette gode løsninger for undervisning, eksamener og praksisstudier våren 2020.

Kunnskapsdepartementet ga i brev 13. mars og i midlertidig forskrift 19 mars UH-sektoren fleksibilitet og handlingsrom til å gjøre nødvendige endringer i krav til undervisning, vurdering, eksamen og praksisstudier, slik at studieprogresjonene skulle opprettholdes. Sykepleierutdanningene kom raskt i gang med digital undervisning, og dette fungerte stort sett bra etter litt prøving og feiling i starten. Eksamener og nødvendig undervisning/veiledning ble tilpasset til digitale løsninger, det ble utarbeidet ulike alternativ for praksisstudiene og det ble etablert digitale løsninger for veiledning og bibliotekjeneste for studenter som skulle levere bachelor- og masteroppgave våren 2020.

De henvendelsene NSF mottok fra studentene våren 2020 omhandlet i hovedsak bekymring knyttet til eksamen eller avlyste og/eller utsatte praksisstudier. Vi mottok få saker knyttet til omlegging av undervisning og forskning. Fra praksislærerne ved sykepleierutdanningene har vi fått signaler om at de ikke fikk – og fremdeles ikke får - fysisk tilgang til praksisfeltet for veiledning. Blant annet gjelder dette ved OUS, hvor problemet til dels er løst med økt bruk av digital veiledning. Veiledning er helt essensielt for at studentene skal oppnå sine læringsutbytter i praksisstudiene i profesjonsstudiene. NSF er bekymret for at økt bruk av digital veiledning kan gi lavere kvalitet i praksisstudiene, spesielt for sårbare studenter.

De fleste eksamener ble gjennomført våren 2020, men omgjort til digital hjemmeeksamen. Ved Universitetet i Agder (UiA) ble hele 230 av 260 eksamener endret i form. Mange ble også endret fra karakterskala til bestått/ikke bestått¹. Erfaringer fra eksamensgjennomføringen ved UiA er at flere studenter enn vanlig møtte til eksamen, flere fikk bestått og det var færre klager på sensur. NSF ble likevel kontaktet av sykepleierstudenter ved ulike utdanningsinstitusjoner som var bekymret for om endringen fra bokstavkarakter til bestått/ikke bestått ville føre til et lavere

¹ NOKUT: Utdanningskvalitet i koronaens tid. [Krohno](https://www.nokut.no/). Nettside.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 0 24 09
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506 MVA

Faktura adresse:
sykepleierforbundet@invoicedrop.com

karaktersnitt enn de ellers ville fått. En bestått/ikke bestått karakter kan videre føre til problemer ved søknad til utdanning i utlandet, og for opptak til masterutdanninger.

UiA har gjennomført en undersøkelse blant sine studenter om hvordan de opplevde koronavårens undervisning². Her kom det frem at studentene opplevde den digitale undervisningen som mindre variert enn tradisjonell undervisning, men at de stort sett var fornøyd med måten undervisningen ble gjennomført på. De opplevde at den digitale kompetansen og interessen for å se digitale muligheter i undervisningen hadde økt. Få opplevde digitale problemer, men flere mente at undervisningsinstitusjonen kunne vært bedre på informasjon om digitale støttefunksjoner.

Studentene fortalte også om opplevelse av lavere insentiver til å bidra i undervisningen, og om mindre motivasjon til å studere når undervisningen ble gitt digitalt. De meldte om ensomhetsfølelse og manglende tilhørighet til det sosiale og faglige miljøet. At ensomhetsfølelsen under koronapandemien har økt bekreftes også av andre undersøkelser blant unge, blant annet gjennomført av Røde Kors³ og Høgskolen i Østfold (HiØ).

Sistnevnte gjorde en kartlegging av studentenes erfaringer av fulldigital undervisning våren 2020⁴. Fire av ti respondenter fortalte om økt ensomhet, og en av fire mente situasjonen i stor eller svært stor grad hadde hatt negativ effekt på den psykiske helsa. Her har muligens også andre faktorer enn digital undervisning hatt betydning. Hjemmeskole og hjemmebarnehage gjorde det vanskelig å følge progresjonen i studiet for mange, og likeledes bekymringer i forhold til økonomi og karantene. Likevel mente 60 prosent av studentene ved HiØ at læringsutbyttet ved digital undervisning var dårligere enn ved tradisjonell undervisning.

Når det gjelder masterstudenter og ph.d.-stipendiater har det vært utfordringer knyttet til tilgang til nødvendige lokaler og utstyr, og til datainnsamling. Spesielt gjaldt dette intervjuer og datainnsamling som innebar fysisk tilstedeværelse. En del av dette har likevel latt seg gjennomføre via digitale verktøy. Disputaser har blitt gjennomført digitalt, og vår erfaring er at alle parter har vært tilfreds med denne løsningen.

Betydning for det videre arbeidet med digitalisering

Våren 2020 har gitt et stort løft for bruk av digitale verktøy i undervisningen. Slike verktøy kan styrke det pedagogiske tilbudet, for eksempel gjennom mer varierte læringsformer, læringsanalyse og mer individuelt tilpasset opplæring. Det gir også muligheter for at utdanningstilbud blir tilgjengelig for flere gjennom utvikling av desentraliserte utdanningstilbud og muligheter for fleksible studietilbud.

Skal man fortsette med ytterligere digitalisering må det imidlertid finnes ressurser, utstyr (inkludert maskin- og programvare), kompetanse, brukerstøtte og mulighet for kreativitet og nytenkning. Dette er helt nødvendige tiltak for å opprettholde kvalitet og gjennomføring av utdanningene til normert tid.

Det må også legges til rette for å øke digital kompetanse hos både undervisere, forskere og studenter. Videre er IT/mediestøtte viktig – både for studenter og undervisere. Teknologiske utfordringer og pedagogisk utrygghet er hovedutfordringene de ansatte rapporterer som problematiske med digital undervisning⁵.

Å legge om til digital undervisning er krevende for underviserne. Spesielt gjelder dette dersom den skal være hybrid slik flere studenter ønsker – det vil si at den skal være mulig å følge digitalt samtidig som den foregår i auditoriet. Dette krever ressurser i form av flere undervisere i og med

² Christiansen, A. & Eskedal, Ø.M. Slik opplevde UiA-studentene koronavårens undervisning. Nettside. Tilgjengelig fra: <https://www.uia.no/nyheter/slik-opplevde-uia-studentene-koronavaarens-undervisning>

³ Røde Kors. Nettside. Tilgjengelig fra: <https://www.rodekors.no/aktuelt/unge-foler-seg-mer-ensomme-under-pandemien/>

⁴ Høgskolen i Østfold. Nettside. Tilgjengelig fra: <https://blogg.hiof.no/rektorat/files/2020/06/Svarfordeling-studentunders%C3%B8kelse-Hi%C3%98-om-heldig-digital-undervisning-og-veiledning-samt-nedstenging.pdf>

⁵ Langford, M. & Damsa, C. . Online Teaching in the Time of COVID-19: Academics' experiences in Norway. UiO/CELL. 13. April 2020. Rapport nr. 1. Tilgjengelig fra: <https://khrono.no/files/2020/04/16/Report-University-Teachers-15-April-2020.pdf>

at det skal sørges for at det digitale fungerer samtidig som undervisningen foregår. Et eksempel på dette er fra OsloMet hvor underviserne ved videre- og masterutdanningene i sykepleie nå blir bedt om å legge til rette for hybrid undervisning – uten at nødvendige ressurser til dette har blitt frigjort fra UH-sektoren.

Det er behov for mer kunnskap om studentenes tilbakemeldinger vedørende redusert motivasjon og økt opplevelse av ensomhet i forbindelse med digital undervisning. Å følge med på frafall og resultater til eksamen kan gi noen svar på hvordan studiekvaliteten blir påvirket av digitalisering. Digitale løsninger overfører en langt større andel av det reelle ansvaret for studieprogresjonen fra utdanningsinstitusjonen til den enkelte student. Dette kan øke forskjellene mellom de som har disiplin og engasjement til å studere på egenhånd og de som har større behov for sosialt fellesskap og personlig veiledning for å gjennomføre sitt studieløp. Her vil det også være forskjell på profesjonsfagene, som har store krav til sosial kompetanse, og på fag som er mer teoretisk orientert.

Digitalisering kan likevel åpne for nye muligheter for de som tidligere har falt utenfor sosialt. Digitale møteplasser kan gi en inngangsport og en mulighet til å være en del av et fellesskap, og dermed redusere ensomheten hos noen. Det trengs ytterligere undersøkelser og forskning for å finne rett balansegang mellom campus-undervisning og digital undervisning slik at studenter på alle nivå oppnår sine læringsutbytter.

Avslutningsvis vil vi påpeke at det er nå er behov for å løfte blikket ut av den akutte situasjonen og se fremover. UH-sektoren må lære av våren for å finne gode, varige løsninger som skaper et godt læringsmiljø for studentene. Et element som må vurderes er hva hensikten med mer digital undervisning skal være. Koronapandemien har gitt en svært konkret hensikt med digital undervisning. Når situasjonen normaliseres vil denne hensikten til dels være borte. Det må derfor adresseres hvilket problem som skal løses med en generelt økt digital undervisning – om det er for at studentene skal oppnå sine læringsutbytter, et spørsmål om kostnadsbesparelse, eller for å få plass til fler studenter.

Det har pågått – og pågår - et enormt kvalitetsarbeid i UH-sektoren som gir nye muligheter Erfaringer må deles både innad på det enkelte studiested, men også på tvers mellom UH-institusjoner og mellom utdanningsinstitusjoner og praksisfelt. Dette må gjøres i samråd med studentene og studentorganisasjonene.

Med vennlig hilsen

Lill Sverresdatter Larsen
Forbundsleder

Kari E. Bugge
Fagsjef